

Sau vài thĩng trong tình trũng khĩng chũc chũn, Tũng thũng Donald Trump đĩ làm lung lay nhũng tham vũng cũa Trung Quũc. Trái ngũũc vũi hy vũng ban đũu, cũm giĩc vũ mũng lan khũp Bũc Kinh. ũũĩ vũi Bũc Kinh, sũ thũt vũng đũn tũ thũc tũ rũng Tũng thũng Trump đũ tũ ra phũc tũp hũn mũc mà ban lĩnh đũo Trung Quũc tũng hy vũng cĩ thũ kiũm chũ.

Giũĩ thũũu

Nũm 2012, vài thĩng sau khi lĩn cũm quyũn, Chũ tũch Tũp Cũn Bĩnh đũ đũa ra ý tũũng xĩy dũng “quan hũ nũũc lĩn kiũu mũĩ” vũi Mũ đũ cũ gũng đũĩ trũng vũi “chĩn lĩĩc tĩi cĩn bũng”, hay “xoay trũc” vũi phĩa chũu Ầ, cũa Tũng thũng Obama.

Ý tưởng này, mặc dù đã chính thức bị bác bỏ, là nhằm xây dựng một nhóm G2 với Washington, theo đó không đơnh số nđi lên của Trung Quốc nhđ là công quđc thđ hai trên thđ giđi, thay thđ Liên Xô trước đây với tđ cách là đđi tác/đđi thđ quan trđng nhđt của Mđ. Yđu tđ thiđt yđu của quan hđ kiđu mđi này là “tôn trđng lđi ích của nhau”, nghĩa là “lđi ích cđt lỗi” của Trung Quốc đđ châu Á, và không can thiđp. Mđc tiêu là nhằm giđm đđn số hiđn đđn an ninh của Mđ đđ khu vđc này.

Tham vđng này đđa trên mđt phân tích đđn giđn chi phđi công đđng chíin lốc Trung Quốc kđ tđ cuđi nhđng nđm 2000: Cuđc khđng hođng tài chính và kinh tđ đđđc thđ giđi biđt đđn vào nđm 2008 đđ đđn đđn số kđt thúc tđnh hđp pháp của mô hình phđđng Tây hay số “đđng thuđn Washington” và, ngđđc lđi, số thành công của mô hình đđi trđng của Trung Quốc hay số “đđng thuđn Bắc Kinh”. Theo lđi tđ duy này, Mđ và các nđn dân chđ kiđu phđđng Tây, bđ suy yđu do khđng hođng, chđ có thđ công nhđn và thích nghi với số trđi đđy không thđ tránh khđi của Trung Quốc. Tháng 10/2017, trong bài phát biđu khai mđc đđi hđi đđng Công sđn Trung Quốc lđn thđ 19 (đđi hđi 19), Chđ tđch Tıp Cın Bìn công đđ tuyên bđ rđng “vđ thđ quđc tđ của Trung Quốc đđ đđđc nâng lên đđn mđc chđa tđng có” và rđng Trung Quốc phđi tđn đđng “thđi cđ” vđn đđ ngđ cho các tham vđng của mình đđ khđng đđnh bđn thân và đđđc công nhđn là mđt nđđc lđn. Vđ thđ này đđđc phđn ánh trong mđt bài phân tích đđđc công bđ đđ phđđng Tây thđ hiđn số đđng tình với quan đđm cho rđng Mđ quđ thđc phđi “thđa nhđn có số thay đđi khu vđc và toàn cđu trong cán cân quyđn lđc”.

Tuy nhiên, sau vài nđm phđn khđch kđ tđ cuđc khđng hođng nđm 2008, ban lãnh đđo Trung Quốc đđđng nhđ tđp trung hđn vào nhđng thách thđc Trung Quốc đđng phđi đđi mđt. Tđng trđđng kinh tđ đđ chđm lđi kđ tđ nđm 2010. Trung Quốc quđ thđc là nđn kinh tđ lđn thđ hai trên thđ giđi; tuy nhiên, xét theo tđng sđn phđm quđc nđi (GDP) bình quân đđu ngđđi, nđđc này vđn bđ tđt lđi đđ vđ trí thđ 74. Trong khi đđ, nhu cđu xã hđi vđn rđt lđn và bđt kđ chíin lốc nào nhằm tái cân bđng tđng trđđng đđa trên các quy tđc mđi, tái phân phđi nguđn lđc và đđn đđn kđt quđ là tđđ đđ tđng trđđng còn chđm hđn nđa có thđ gây nguy hđi đđn số đđn đđnh của chđ đđ.

Sđ pha trđn giđa thái đđ tđ tin quá mđc và nđi lo ngđi vđ tđđng lai này đđ đđn đđn nhđng lđa chđn chíin lốc quyđt đđán hđn đđ cđp khu vđc và toàn cđu, xoay quanh chđ đđ “giđc mđng Trung Hoa” và “sđ phđc hđng vđ đđi của dân tđc Trung Hoa”. Nhằm đđm bđo quyđn lđc của mình và của đđđng Công sđn, Tıp Cın Bìn đđ đđa ra mđt chính sách đđi ngođi hung hđng hđn cđ đđ cđp chíin lốc lđn ý thđc hđ. Các đđ án ngày càng đđn trđi của Sáng kiđn “Vành đai và Con đđđng”, nhđ mđt mô hình đđi trđng với phđđng Tây, đđ đđđc bđ sung vào các tham vđng và hođt đđng của nhđng ngđđi trđđc đđ đđng hđ thuyđt phđc hđi lãnh thđ đđ Bđn đđng và bđn Hoa

ông.

Sau vài tháng trong tình trạng không chắc chắn, Tổng thống Donald Trump đã làm lung lay những tham vọng này. Trái ngược với hy vọng ban đầu, cảm giác về mạng lan khắp cả Washington lẫn Bắc Kinh. Bởi vì Bắc Kinh, sự thật rằng đến tận thời điểm này Tổng thống Trump đã tỏ ra phức tạp hơn mức mà ban lãnh đạo Trung Quốc từng hy vọng có thể kiểm soát, cho dù họ không quan tâm đến các nguyên tắc và ý thức hệ. Donald Trump giờ đây báo chí Trung Quốc trích là “không đáng tin cậy”.

Bởi vì Washington, việc Trung Quốc tiếp chấp hay không có khả năng thực hiện lợi hại về 2 chế độ là những mối và cuộc khủng hoảng hạt nhân Triều Tiên đã dẫn đến những nghi ngờ hơn nữa về hiệu quả của chính sách “can thiệp” đối với Trung Quốc. Sai lầm của Bắc Kinh là đánh giá thấp quyết tâm của Donald Trump trong việc đặt được những kết quả cần thiết vượt ra ngoài khuôn khổ đối thoại.

Cuộc gặp thường định vào tháng 4/2017 tại Mar-A-Lago giữa Tổng thống Trump và Chủ tịch Tập Cận Bình được đánh dấu bởi sự mở đầu này. Tập Cận Bình đã được tiếp đón bằng tất cả sự kính trọng, nhưng tuyên bố khá ngạo mạn, trong bữa tiệc chính thức, về các cuộc tấn công bằng tên lửa của Mỹ vào một căn cứ không quân của Syria cũng có tác động chính trị sâu sắc mạnh mẽ và quyết tâm của Mỹ. Thông tin, trong buổi tiếp đón long trọng dành cho Tổng thống Trump tại Bắc Kinh hồi tháng 11/2017, những lời khen ngợi của Tổng thống Trump về việc Trung Quốc có khả năng báo và lợi ích của chính mình gây bất lợi cho các nước khác chỉ ít công nhận.

Tuy nhiên, công thông ngày mới gia tăng giữa Trung Quốc và Mỹ không phải là kết quả của một cuộc đối đầu không thể tránh được, “cái bẫy Thucydides” giữa một cường quốc mới nổi là Trung Quốc và một cường quốc đang suy thoái là Mỹ. Bất chấp những hạn chế của mình, Mỹ vẫn được nhìn nhận là nước có khả năng lớn nhất trong việc duy trì cán cân quyền lực khu vực và, ngược lại, cho dù không ngừng có các hành động như do Mỹ mang lại, Trung Quốc vẫn có khả năng gây một biến động và không thể giới quyết công thông khu vực, ngay cả khi họ lôi kéo được đồng minh thân cận nhất của mình là Triều Tiên. Nghiêm trọng hơn đối với Bắc Kinh, họ đã thấy rõ cuộc khủng hoảng Triều Tiên, Trung Quốc không còn được các nước, kể cả những đồng minh thân cận nhất của họ, nhìn nhận là nước đảm bảo an ninh trong môi trường hoàn cảnh trước những nghị quyết được Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc thông qua. Do đó, một trong những công cụ gây ảnh hưởng chính

của Trung Quốc, ở trong và ngoài khu vực, đã bị tách thc.

Chm đt tình trng không chc chn

oi vói Bc Kinh, chíin đch tranh c và nhng thng đou sau khi Donald Trump đc c đou m ra m t thoi k không chc chn và hy vng có th thao túng m t v tng thng cng đng khen khi không phi là tác gi của chíin lốc xoay trc sang châu Á, b các nhà chíin lốc Trung Quốc coi là m t thách thc ln đoi vói nhng l i ích của h trong khu vực.

Ban đou, và b t ch p tình trng cng thng vn đã rõ ràng v thng m i và vn đ ài Loan, Bc Kinh có l đã tin rng ch ngha thc đng của Donald Trump, ý tng rng m i th cu i cùng cng có th đàm phán, s mang l i cho Trung Quốc nhng c h i m i đ xây đng m t m i quan h đa trên s “đoi thoi, phi h p và h p tác”.

oi vói Bc Kinh, chính sách “Nốc M trốc tiên” ch có th đn đn m t s rút lui quy mô ln hn khi v đai quc t, k c v đai châu Á, đ l i kho ng trng cho nhng tham vng của Trung Quốc. Trung Quốc có th cng đã ngh rng Washington – gi ng nh các chính quy n khác – vn nh y c m trốc s c ép của Trung Quốc. Sau 2 ln đng trên trang Twitter rng ông không nh t thit b r ng bu c b i “chính sách m t Trung Quốc” tng là c s cho l p trng của M v ài Loan và m i quan h của h vói Bc Kinh k t n m 1979, Donald Trump đng ý rút lui sau m t cu c đin đàm vói Ch tch Típ Cn Bình hôm 10/2/2017.

Tuy nhiên, vào tháng 6/2017, Donald Trump cng đã đng ý bán v khí cho ài Loan vói tng giá tr 1,4 t USD và, vào tháng 3/2018, ông đã không do đ ch p nhn m o hi m kích đng Bc Kinh bng vi c ký o lu t đi l i ài Loan đã đc Thng vi n b phi u. Tng t, vi c thit l p các đnh đng m i cho cu c đoi thoi gi a Bc Kinh và Washington, đc quy t đnh t i cu c g p c p cao Mar-A-Lago h i tháng 4/2017, hng đn nhng k t qu c th và nhng nhng b ít i mà Bc Kinh đ ra ra v thng m i song phng, vói k ho ch hành đng 100 ngày, s m t ra là không đ, ngay c vói h a hn đ b ln h c m vn đoi vói th t bò của M.

Bĩc Kinh ban đũu hy vĩng cĩ thĩ dũa vào chĩ nghĩa thĩc dũng cũa chĩnh quyĩn mĩi, và mĩ ra nhĩng kĩnh liĩn lĩc trĩc tiĩp vĩi tĩng thĩng thĩng qua Henry Kissinger, ngũĩ vĩn luĩn rĩt gĩn gĩi vĩi chĩnh quyĩn Trung Quĩc kĩ tĩ nhĩng nĩm 1970, và đũi sũ Trung Quĩc tũĩ Mĩ Thĩi Thĩiĩn Khĩi, cĩ hai đũu đĩng giĩ vai trũ trung gian cũng vĩi Ivanka Trump và Jared Kushner, do đĩ thĩĩt lĩp quan hĩ kiũu Trung Quĩc.

Tuy nhiĩn, cũc khĩng hoĩng ỹ Nga và vĩc Jared Kushmer bĩ gũt ra bĩn lĩ, cũng nhĩ mĩt vĩi trũĩng hĩp chĩch hĩĩng trong ẽkĩp cũa Donald Trump đĩ gĩy nghi ngũ vĩ chĩñ lĩc gĩy ỹnh hĩĩng nĩy. Ngũĩc lĩi, trong vĩi thĩng qua, cĩc cĩ nhĩn đũĩc biĩt đũn là nhĩng ngũĩ phĩn đũi – ỹ cũp chĩñ lĩc cũng nhĩ cũp kinh tũ – cĩc tham vĩng cũa Trung Quĩc vĩn nĩm quyĩn hoĩc đĩ đũĩc lĩa chĩn đũ thay thũ cĩc quan chĩc cĩ tũ tũĩng ỹn hĩa hĩn.

ũy là trũĩng hĩp cũa Mike Pompeo, đũĩc chĩ đũnh làm Ngoũĩ trũĩng hĩi thĩng 3/2018, cĩ thĩ cĩ ỹnh hĩĩng đũn trũĩng hĩp cũa Susan Thornton, thĩn cĩn hĩn vĩi Rex Tillerson, trong vai trũ Trũĩ lý Ngoũĩ trũĩng phũ trĩch cĩc vĩn đũ chĩu ỹ, bĩ mĩt sũ ngũĩ chũ trĩch là “quĩ mĩm mĩng” đũi vĩi Trung Quĩc. Vĩc chũ đũnh John Bolton làm Cũ vĩn an ninh quĩc gia đĩ chĩng thĩc lĩa chĩn đũ.

Trong cĩc vĩn đũ kinh tũ, Peter Navarro – Trũĩ lý Tĩng thĩng, ngũĩ phũ trĩch Chĩnh sĩch thũĩng mĩi và cũng nghiũp, và là Giĩm đũc Hĩi đũng thũĩng mĩi quĩc gia cũa Nhĩ Trũĩng – cũng nhĩ Robert Lighthizer – ngũĩ phũ trĩch cĩc vĩn đũ kinh tũ và ỹĩ diĩn thũĩng mĩi Mĩ – đũu là đũi diĩn cho cĩc luĩng dũ luĩn thũ đũch nhũt chĩng lĩi chũ nghĩa trũĩng thũĩng cũa Bĩc Kinh. Giĩm đũc Hĩi đũng kinh tũ quĩc gia Gary Cohn, tũ chũc hĩi thĩng 3/2018, cũng bũ thay thũ bũĩ Larry Kudlow, đũĩc biĩt đũn là ngũĩ cĩ lĩp trũĩng mĩnh mũ chĩng lĩi “chũ nghĩa dĩn tũc kinh tũ” cũa Trung Quĩc.

Nĩm 2010, tũĩ mĩt phiĩn đũu trũn trũĩc ỹy ban đĩnh giĩ kinh tũ và an ninh Mĩ-Trung, Robert Lighthizer tũyĩn bũ rĩng “Hũ thũĩng kinh tũ và chĩnh trũ Trung Quĩc khĩng tũĩng thĩch vĩi quan niũm cũa chũng ta vĩ Tũ chũc thũĩng mĩi thũ giũĩ (WTO)”. ũng là ngũĩ ỹng hũ mĩnh mũ vĩc ỹp thuũ trũĩng phũt đũi vĩi hĩng hĩa nhũp khũu cũa Trung Quĩc đũĩc quyũt đũnh hĩi thĩng 3/2018.

Lũĩ ỹch chung cĩ giũĩ hĩn và sũ thĩũu tũm nhĩn chung

o c p chíin lốc, s chú trng đn các l i ích chung, vn đ Triu Tiên, Iran, các vn đ môi trng và nng lng hay thm chí là khng b đã b hn ch đn m c trm trng k t khi Donald Trump lên nm quy n. Nm 2017, Susan Thorton nhn mnh s c n thit phi “tng cng h p tác b t c o đ u có th”, gi đây, đòi h i phi có các k t qu c th đng nh thng th.

Vn đ Triu Tiên

Vn đ Triu Tiên là đ n hình nh t o khóa c nh này. Sau khi ch đ i s ng h tích c c hn t p hía Bc Kinh trong vic gi i quy t cu c khng ho ng h t nhân o Triu Tiên, Donald Trump đã l a ch n m t chíin lốc gây áp l c t i đa c ng r n hn nhi u, v i vic đe d a t n công quân s , bác b nguyên t c “kiên nhn chíin lốc” mà ng i tin nhi m c a ông b o v . Sau v th h t nhân mnh nh t c a Triu Tiên m i đây vào nm 2017, theo sau là 2 v th tên l a liên l c đ a có kh nng ch m t i lãnh th M , M đã gia t ng s c ép đ i v i các công ty Trung Qu c b cáo bu c không tuân th các bi n pháp trng ph t đã đ c H i đng B o an Liên h p qu c nh t trí b phi u thông qua. S thay đ i ngo n m c trong nm 2018, khi nhà lãnh đ o Triu Tiên ch p nhn nguyên t c v m t cu c g p v i Donald Trump, trên c s phi h t nhân hóa có th di n ra, đã khi n Bc Kinh ng c nhiên. Lo s b xem là đng ngoài l , sau m t cu c đ n đàm gi a Ch tch Ttp Cn Bình và Tng thng Donald Trump, phía Trung Qu c đã nhn mnh r ng M s n sàng phi h p v i Trung Qu c. L i m i v i vàng dành cho Kim Jong-un, vn ch a tng đ c ti p đ n Bc Kinh k t khi lên c m quy n vào nm 2012, có cùng m c tiêu là c g ng đ a Trung Qu c tr l i v trí trung tâm cu c ch i.

Tuy nhiên, đng sau nh ng sáng ki n này c ng có s th t b i c a nh ng l p trng m h c a Trung Qu c, không th b r i đng minh Triu Tiên c a mình, nóng lòng mu n duy trì s t n t i c a m t n c đ m và quan tâm hn đ n vic M rút kh i khu v c, k c thông qua vic ng h khôi ph c m t cu c đ i tho i đ a trên k ho ch “đóng b ng kép” vic th h t nhân c a Triu Tiên đ đ i l y “nh ng đ m b o an ninh”, trong đó có vic gi m b t s hi n di n quân s c a M trong khu v c.

Ngay c bây gi , Trung Qu c c ng mu n khôi ph c m t ki u đ i tho i nào đó, theo ph ng th c đàm phán 5 hay 6 bên, cho dù th c t là k t vòng đàm phán đ u tiên di n ra vào nm 2003, không có k t qu c th nào đ t đ c ngo i tr vic h t

nhân hóa hoàn toàn cđa chđ đđ Triđu Tiên.

Các vđn đđ hàng hđi

đ Biđn đđng, mđc dù công thđng đđ bđt gay gđt vào nđm 2017, vì Trung Quđc không chíim đđng các cđu trúc đđa hình mđi, nhđng Mđ đđ tiđp tđc trđ lđi các hođt đđng tđ do hàng hđi (FONOP) vào tháng 5/2017 đđ đng hđ hđn nđa quyđt tâm cđa Mđ đđi phó vđi nhđng thách thđc cđa Trung Quđc đđi vđi luđt pháp quđc tđ và các FONOP đđ biđn khđi. Washington công tái khđng đđnh sđ đng hđ cđa hđ đđi vđi phán quyđt cđa Tòa Trđng tài quđc tđ La Hay bác bđ các tuyên bđ lãnh thđ cđa Trung Quđc đđ Biđn đđng và chđ trích bđt kđ hành đđng ép buđc nào nhđm thay đđi nguyên trđng bđng vđ lđc. Cuđi cùng, khi đđi mđt vđi sđ trđi đđy cđa hđi quân Trung Quđc – và các đđn vđ bđo vđ bđ biđn cđa hđ – Mđ công lđa chđn tiđp tđc tđng cđđng sđ hiđn diđn quân sđ cđa mình đđ khu vđc châu Á-Thái Bđnh Đđng, vđi viđc pháđ 2 nhóm tàu sân bay đđn khu vđc này vào nđm 2017, trong bđi cđnh khđng hođng vđi Triđu Tiên công nhđ công thđng vđi Trung Quđc.

Bđc Kinh chđ trích viđc phđ biđn các FONOP đđ Biđn đđng, công nhđ viđc đng hđ Nhđt Bđn – và đđi Loan – đđng phđi đđi mđt vđi các cuđc tđn công bđt ngđ cđa hđi quân Trung Quđc, coi đđ là nhân tđ chính sđ phá hođi “lòng tin chíin lđc” giđa Mđ và Trung Quđc. Và vào mùa Xuân nđm 2018, hđi quân Trung Quđc đđ tđ chđc cuđc tđp trđn lđn nhđt cđa hđ trong khu vđc.

Mđt yđu tđ khác rđt quan trđng đđi vđi Nhđt Bđn, nđđc có lđ lo ngđi không có sđ can đđ cđa Mđ vào các kđch bđn xung đđt đđ nhđng “vùng xám” vđi Trung Quđc, là Tđng thđng Mđ đđ khđng đđnh trong các cuđc hđi đđm cđa ông vđi Thđ tđđng Shinzo Abe hđi tháng 4/2017 – nhđ ngđđi tiđn nhiđm cđa ông tđng làm trong mđt vài đđp – rđng quđn đđo Senkaku (đđiđu Ngđ), mà Trung Quđc công tranh giành chđ quyđn vđi nhiđu lđn xâm phđm các vùng biđn trong khu vđc hođc các vùng biđn lân cđn bđng lđc lđđng dân quân bđo vđ tàu đánh bđt cá, cđnh sát biđn và hđi quân Quân giđi phóng nhân dân, đđđc đđ cđp trong đđiđu 5 cđa Hiđp đđc hđp tác và an ninh Nhđt-Mđ.

Tđm nhđn chíin lđc có mâu thuđn

Ớp đ ln hn, tm nhin chin lợc cĩa M v Trung Quốc đã tr nên công r. ợc công b vào đm n 2018, Chin lợc an ninh quố gia mĩa cĩa M ch trớch Trung Quốc là mớ cợng quốc “theo ch nghĩa xét l” có mớ tiêu là đui M ra khĩ khu vố châu Á-Thái Bnh Dợng và làm suy yũu các đng minh cĩa Washington trong khu vố bợng các chin lợc kinh t “trợc l”.

V hợ thợng liên minh và chính sách tái cân bợng đoi vố châu Á, vốc tiớp tợc đợng nhĩ chin m qu th vố cam kớ thợm chí còn ln hn, đợc biớ t vố nợng lợc quân s. ợiũu này công đĩ ngợc vố hĩ vợng cĩa Trung Quốc là chợng kiớ n M rớt khĩ vố đỏi châu Á đĩ quay tr lĩ Trung ợng, Iraq và Afghanistan.

Tm quan trợng cĩa các liên minh không ch vốĩ Nhớ t Bnh, Hàn Quốc, Úc mà c vốĩ Philippines công nhĩ s hợp tác vốĩ Thái Lan hay Singapore – b Trung Quốc ch trớch là “lĩ thoi và đợc thĩa hợng t cuốc Chin tranh Lnh” – đợc tái khợng đnh trong mớ vài đp bĩ B trợng Quốc phòng James Mattis, Ch tợch Hĩ đợng An ninh quố gia Henry McMaster và bĩ chính Tợng thợng Trump trong chuyũn công du dài ngày cĩa ông đĩn châu Á hĩ tháng 11/2017.

Là biũu hiớ n cợ th cĩa khái niớ m khu vốc ợn ợ Dợng-Thái Bnh Dợng – bớ t chợc khái niớ m “kim cợng an ninh” cĩa Th tợng Shinzo Abe đợc đĩa ra vào n 2012 – hĩ ngh 4 bên (B t) đm tiên đĩa M, Nhớ t Bnh, Úc và ợn ợ đĩn vốĩ nhau đã diớ n ra vào tháng 11/2017 trong thoi gian Tợng thợng Trump có chuyũn công du đĩn châu Á. Là mớ cợng quốc ợ khu vốc ợn ợ Dợng-Thái Bnh Dợng có lnh th ợ c 2 đoi đợng, Pháp đã bày tợ s quan tâm cĩa mình sau chuyũn thợm cĩa Tợng thợng Macron đĩn ợn ợ hĩ tháng 3/2018. Mớ tiêu là nhũm nâng cao s an toàn cho các tuyũn liên lợc trên biớ n trong khu vốc ợn ợ Dợng-Thái Bnh Dợng, công cợ hũn nĩa s tôn trợng đoi vốĩ luớ t biớ n và thúc đũy vốc xây đợng nợng lợc và hợp tác vố hũu cũn và kh nợng tiớ p cũn các cợng, nhũm đoi phó vốĩ khái niớ m “Con đợng t lĩa trên biớ n” cĩa Trung Quốc nhĩ là mớ phũn cĩa chin lợc ln Sớng kiớ n “Vành đai và Con đợng” cĩa h.

Mợng lợĩ các liên minh đĩa trên các giá trợ chung

Ngay cợ khi Trung Quốc giũ đây công là nợc ợng hợ chợ nghĩa đa phợng, ít nhớ t là bợ ngoài, và cho dù nợc này không chú trợng đĩn nhũn quyũn, thì hợ thợng liên minh cĩa Donald Trump ợ châu Á vũn đĩa trên các “giá trợ chung” đợc nhĩ nhũn

là phù hợp nhất với sự ổn định kinh tế và chíin lcc. Trong bài phát biểu tại Hội nghị thng đnh Diin đn hợp tác kinh tế châu Á (APEC) diin ra à à Nng vào tháng 11/2017, Donald Trump đã báo v m t “khu v c n n Dng-Thái Bình Dng t do và c i m” coi đó nh m t s l a ch n thay th cho “gi c mng Trung Hoa” c a Sáng ki n “Vành đai và Con đng” đ a trên t m nhìn mang tính phân c p cao đ v m i quan h gi a các n c. Tr c quan ni m v th gi i – hay ít nh t là khu v c – l y Trung Qu c làm trung tâm này, M và các đng minh c a M ph n đ i m t khái ni m gi ng nh m ng l i theo ch ngh a quân bình nhi u h n mà c ng ám ch các trách nhi m chung à c p đ cao h n.

Mng l i các liên minh và quan h đ i tác này đã tìm đ c s c s ng m i b ng cách bao g m c n n , v n đã ph i đ i m t v i tình tr ng c ng th ng kéo dài nhi u tu n v i Trung Qu c trong n m 2017 t i khu v c Doklam b t ch p s ph thu c l n nhau v kinh tế ngày m t gia t ng gi a 2 n c.

Mng l i này c ng đ i phó v i chíin lcc hàng h i m i c a Trung Qu c “v 2 đ i đng”, mà m c tiêu c a nó là nh m t ng c ng n ng l c tri n khai c a H i quân Quân gi i phóng nhân dân v phía Tây Thái Bình Dng và n n Dng. Vi c m c s h u c n à Djibouti vào n m 2017 và vi c phát tri n hợp tác v i Sri Lanka, Pakistan hay Maldives, thông qua vi c xây đng c s h t ng c ng bi n, c ng là nh ng đ u hi u rõ r t c a tham v ng bành tr ng trên bi n c a Trung Qu c.

Ngoài n ng l c hàng h i đ n thu n, Trung Qu c c ng đ ng tiếp t c phát tri n n ng l c ch ng tiếp c n c a h nh m h n ch s can thi p c a M vào khu v c châu Á-Thái Bình Dng. Tr c vi c Trung Qu c tiếp t c phát tri n n ng l c quân s c a mình – v i m c t ng ngân sách là 8,2%, đ t 175 t USD vào n m 2018 – c ng nh m i đ e đ a Tri u Tiên sát s n h n, M tiếp t c ng h vi c tri n khai các h th ng ch ng tên l a à châu Á. Vi c này bao g m c Hàn Qu c b t ch p vi c Moon Jae-in, đ c bi t đ n là ng i có l p tr ng th n tr ng h n v s hi n di n quân s c a M, đ c c t ng th ng.

B t ch p s c ép m nh m c a Trung Qu c, đ i đng chíin tranh th ng m i vào n m 2017, Hàn Qu c v n tiếp t c tri n khai trên lãnh th c a mình H th ng phòng th tên l a t m cao giai đ n cu i (THAAD), đ iu đã đ c quy t đnh vào n m 2016. V ph n mình, Nh t B n c ng đ ng t ng c ng hợp tác phòng th v i M, đ t đ c các n ng l c nh m đ p ng t t h n mong mu n c a Washington v vi c mua s m v khí, hợp tác công ngh và phòng th chung.

Sàn sàng cho một cuộc chiến thương mại chính thức

Cuối cùng, vấn đề thương mại đã trở thành một trong những vấn đề kiên trì lớn giữa Bắc Kinh và Washington. Ông cố viên Trump đã đưa câu nói vào lập trường báo chí, báo về các ngành công nghiệp và công nhân việc làm của Mỹ, và cáo buộc các nước “trộm cắp” lợi dụng nền kinh tế của Mỹ, trong đó có Trung Quốc. Việc đánh thuế 45% đối với hàng hóa nhập khẩu của Trung Quốc là một trong những hành động của ông trong chiến dịch tranh cử.

Nếu trong những tháng đầu nhiệm kỳ Tổng thống Donald Trump dường như nóng mủn “đốt đuốc một thỏi thuốc” với Bắc Kinh, các biểu diễn sức ép của các nhóm lợi ích nhất định – trong đó có các nhà bán lẻ công nghiệp và đối tác trong lĩnh vực điện tử tiêu dùng – mà đã phát triển trong sự hỗn loạn và nhúng vào những đốm trắng của chế độ Trung Quốc, thì sự việc mang về khu vực này cũng như Triều Tiên đã lan tràn và Donald Trump đã lựa chọn chấp nhận mô hình mà phát động một cuộc chiến thương mại với Bắc Kinh.

Ban đầu, biện pháp đột ngột nhất, do nó cũng ảnh hưởng đến các đối tác lớn của Washington, là quy định thuế của Mỹ áp dụng mức thuế 25% và 10% tương ứng đối với các sản phẩm thép và nhôm nhập khẩu.

Những hậu quả đáng kể nhất đối với Bắc Kinh chắc chắn là việc kích hoạt trục lợi Mục 301 của Đạo luật Thương mại năm 1974 về báo về quyền sở hữu trí tuệ, vốn trực tiếp nhắm vào “chính quyền dân tộc công nghiệp” của Trung Quốc mà tính đến đoán của nó giúp nước này có thể hủy diệt tất cả mọi phương tiện cần thiết để đạt được các mục tiêu trình bày chi tiết trong kế hoạch “Made in China năm 2025”.

Kế hoạch này, được công bố vào năm 2015, tập trung vào các bước “đổi mới vượt” về công nghệ trong các ngành công nghệ cao, bao gồm viễn thông, mạng và trí tuệ nhân tạo, kể cả việc thông qua các cuộc chuyển giao công nghệ từ các công ty nước ngoài mua đầu tư vào Trung Quốc. Kế hoạch này, cũng như toàn bộ kế hoạch nghiên cứu và phát triển ở Trung Quốc, sự hiện mặt khía cạnh quan trọng là sự phát triển kép công nghệ quân sự cũng như công nghệ dân sự.

Kết quả là, Donald Trump công bố những khoản thuế mới đối với các sản phẩm nhập khẩu từ Trung Quốc trong khu vực công nghệ cao và viễn thông, có nguy cơ tác động đến lợi ích của các công ty lớn của Mỹ có các sản phẩm xuất chính từ Trung Quốc.

Bất chấp tầm quan trọng của những biện pháp này, phần lớn của Trung Quốc ban đầu là khá thận trọng. Trung Quốc cũng những chia hoàn thành việc tái cân bằng nền kinh tế mà còn tiếp tục phụ thuộc vào hàng hóa xuất khẩu sang các thị trường phát triển lớn, trước tiên là thị trường Mỹ, mà tiếp nhận 18,3% hàng xuất khẩu của Trung Quốc.

Vì vậy, Bộ Kinh tế trường giãi quyết công thông “thông qua đàm phán”, tránh một cuộc chiến thương mại. Chính quyền Trung Quốc đã cử 2 phái viên đầu là Ủy viên Bộ Chính trị Ban chấp hành trung ương CSTQ sang Washington – Ủy viên Quốc vụ viện Dường Khiết Trì và cố vấn kinh tế của Chủ tịch Tập Cận Bình Lưu Húc. Đối với các nhà phân tích Trung Quốc, quyết định của các phái viên cấp cao này là dấu hiệu cho thấy Trung Quốc sẵn sàng nhượng bộ trong một lĩnh vực mang tính sống còn đối với nền kinh tế và sự ổn định xã hội của mình, và là lĩnh vực mà Trung Quốc, một nước xuất khẩu lớn, đã bị tổn thương hơn nhiều so với Mỹ. Mong đợi này dựa vào thực tế rằng kể từ khi gia nhập WTO vào năm 2001, Trung Quốc chia sẻ bao giờ thực sự có nghĩa vụ phải thực hiện những hứa hẹn đã đưa ra và có lợi hy vọng tình hình này tiếp diễn.

Tuy nhiên, với những tuyên bố mới của Donald Trump về việc xem xét tăng thuế tới mức 100 tỷ USD đối với hàng nhập khẩu của Trung Quốc, ban lãnh đạo Trung Quốc đã phần lớn minh mẫn hơn. Chiến lược “ngồi hùm” của Chủ tịch Tập Cận Bình, uy tín cá nhân của ông và của chế độ không cho phép Trung Quốc không đưa ra phần ứng gì trước động thái “làm nhóc” này của Mỹ. Bất chấp thực tế rằng nền kinh tế của chính họ và khu vực nông nghiệp đã bị tổn thương nhất (những khó có thể nhận thấy hơn) có thể chịu ảnh hưởng nặng nề của những quyết định đó, Trung Quốc đã tuyên bố áp thuế mức 25% đối với một loạt hàng hóa nhập khẩu của Mỹ là thịt lợn, các loại hạt, hoa quả, rau củ và vài ngày sau đó là đầu tư.

Tuy vậy, dường như những tuyên bố và biện pháp này về cơ bản là một phần của chiến thuật đàm phán. Tuy nhiên, với giọng điệu hung hăng và tham vọng hơn, tờ Thời báo Hoàn cầu, trong phiên bản tiếng Trung, đã kêu gọi “đàn kết xung quanh

đng cng sın và nhà ncc” đ Trung Qucc chiın thng trong cuc chiın thng mı này, thêu đt rng phía M đra vào “v lcc” còn Trung Qucc đra vào “ý chí”. T báo này cng nhn mnh thc t rng “tng lai ı phía Trung Qucc” đ gıt b mı nghi ng v kh nng Trung Qucc giành chiın thng trong mıt “cuc chiın thng mı th giı”.

Kt lun

Mc dù gıp nhiu thıt bı, nhng Bc Kinh tı lâu đă lıa chın chú trng vào nhng lı ích chung giıa 2 ccng qucc đou tiên trên th giı. Vn đ cng liên quan tı vıc cng c uy tín cıa ch đ, khi phı đıi mıt vıi đ lun Trung Qucc ngày càng chán ngıy giıng đıu ncc lın cıa Ch tıch Tıp Cın Bınh. Tuy nhiên, bıt chıp nhng s không chc chın vıy quanh tng lai cıa Tng thng Trump, đıu nıi bıt hiın nay là nhng khác bıt lın giıa mıt bên là M và đng minh cıa M vıi mıt bên là Trung Qucc.

ııu đáng lo ngıi hın đıi vıi Trung Qucc là ranh giıi này đng nh loıi trı Triıu Tiên, vn đă nhın thıy cı hıi giành lıi quyın tı tr ı mıc đı nào đó so vıi mıt Trung Qucc quá tı tin, chng tı s thııu hiıu qu cıa các lıa chın chính sách đı ngoıi cıa Bc Kinh.

Mıt cuc “chiın tranh lınh” mıi s là không phù hıp đ mô t đc đım cıa quan hı Trung-M, cho dù cng thng gia tng. ııu không th ph nhn là khıa cınh ý thc hı cıa cng thng này đă gia tng, khi 2 mô hình toàn cıu đıi lıp nhau, cho dù thc tı là s hıp đın cıa Trung Qucc gın nh chı phı thuıc vào kh nng đıu t ı t, mà hıu nh không có câu hıi nào đcc đıa ra, ı nhng ncc yıu tı và b cı lıp.

Sau nhiu nım theo đıuı chı nghıa thc đng, sau chính sách cıi cách mà ıng Tiıu Bınh đıa ra vào nım 1979, Tıp Cın Bınh đă lıa chın chú trng tr lıi vào ý thc hı và vai trò lãnh đıo cıa đng cng sın đıi vıi nın kinh tı. Tuy nhiên, vn có nhng câu hıi v chiın lıcc cıa M ı khu vıc. Câu hıi v s can đı dài hın vn đcc đıa ra, ngay cı khi nó đă đcc giıi đıp phın nào, theo mıt cách tích cıc, sau chuyın công du dài ngày cıa Donald Trump đın khu vıc này. Nh đă thıy trong cách xı s trıcc nhng đın biın gın đıy nhıt giıa Bınh Nhıng và Washington, Bc Kinh s sın sàng hành đng đı không b loıi ra khıi bıt kı giıi pháp nào trên

bán đò Triu Tiên. Trung Quc s c gng gây chia r giã các đng minh và dùng mđi đon bgy sn có, đc biqt là c p đ kinh t.

Ngoài ra, sau khi M rút khđi Hi p đnh đđi tác xuyên Thái Bình Dng (TPP) – có th đđc Tng thng Donald Trump xem xét lđi sau khi nhn đđc s khuy n khđch tđ phía các đng minh cã ông trong khu vđc – hay vn đ bi n đđi khđ hđu, Trung Quc đã đđt đđc mđt s thành công trong khi c gng xác l p v th cã mình là mđt bên tham gia “có trách nhi m” cam kđt ng h ch nghã đa phđng, cho dù cam kđt này vn giđi hđn đ vi c bđo v lđi ích cã Trung Quc và xây đng mđt hình ãnh tích cđc.

Tđi hđi ngh v bi n đđi khđ hđu tđ chđc vào tháng 11/2017 tđi Bonn, đđi di n Trung Quc đã tuyên b rđng Trung Quc vn s là “bên bđo v ti n trình đã phđng”. Tđi Davos, vào tháng 1/2017, Típ Cn Bình, bđt chđp quy n ki m soát kinh tđ ngày mđt gia tđng cã đng cđng sn, đã ng hđ toàn cđu hóa chđng lđi chđ nghã đđn phđng cã M.

Tuy nhiên, th trđng Trung Quc vn khó ti p cđn và v vn đ bi n đđi khđ hđu, Trung Quc, bđt chđp nhđng tuyên b cã h v vi c ng hđ Hđi nghđ Li n hđp quc v bi n đđi khđ hđu đđc tđ chđc tđi Paris (COP21), vn chđng lđi các nguyên tđc v mđt quy tđc chung và nhđng hđn chđ nhđ nhau đđi vđi tđt cđ các nđđc, đã trên các s li u có th xác minh.

Cuđi cùng, v vn đ thu thếp và nhm đđc nh m mđc tiêu bđã bđi, cho dù các nđđc nh Canada hay Úc có đđc mi n trđ, Trung Quc đđc trao mđt công cđ hđu ích đđ dùng thđ và phá hođi bđt kđ chíin lốc mđt trđn thđng nhđt nào xoay quanh M bđng vi c chia tách các nđđc châu Âu, bđt chđp thđc tđ rđng nhđng nđđc này bđ lđi kéo vào các hành đđng chung vđi Washington v các vn đđ thđm hđt thđng mđi, chuy n giao công nghđ và đđu tđ trong các khu vđc nhđy cđm.

Nđu chíin lốc cã Donald Trump đ châu Á, đđi vđi Triu Tiên và Trung Quc có th đđc xem là tích cđc, thì kđt quđ vn còn mong manh, phđ thuđc vào khđ nđng tđng thđng Mđ – và êkđp cã ông – trung thành vđi tđm nhđn chíin lốc rđng lđn hđn mà không chđ tđp trung vào “Nđđc Mđ trđđc tiên”. Nđu các nđđc đđng minh không có đđc s đđm bđo đđy đđ, thì tình trđng không chđ chđn này chđ có th làm suy yđu mđt khu vđc vn phđ thuđc vào Mđ vì s ãn đđnh và an ninh cã hđ.

Valérie Niquet, Nghiên cứu viên liên kết cao cấp tại Viện Nghiên cứu Quốc tế Nhật Bản (JIIA), Giám đốc Chương trình Châu Á, Quỹ Nghiên cứu Chính sách. Bài viết đăng trên [Japan Review](#).

Trần Quang (gt)